

Борба

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕННИЯ ФРОНТ — ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Година XXXVI
1979
АПРИЛ
14
Събота
Вестникът е основан
през 1943 година
Брой 45 (4188)
Цена 2 стотинки

Сто години от Учредителното събрание

Учредителното събрание на възстановената българска държава бе свикано от руския императорски комисар в България княз А. М. Дондуков — Корсаков в старопрестолния Търновград след грижлива подготовка и при немалко опасения.

Драматичните борби в събранията, заседавали от 22 февруари до 28 април 1879 г., когато е разгледан и приет първият основен закон на младата държава, са убедително свидетелство за политическата зрелост на народа, за присъщия му демократически дух, за високото му патриотично съзнание.

Приетият от Учредителното събрание Органически устав е атестат за политическата му зрелост.

На втора и трета страница четете за духа на времето, когато се коваха новите закони и се възстановяваше българската държава.

Делегатите на Учредителното събрание

21 АПРИЛ — ВСЕОБЩ ЛЕНИНСКИ СЪБОТНИК

По традиция една от априлските съботи посвещаваме на годишнината от рождението на вождя на световния пролетариат Вл. И. Ленин. Не само за да отбележим тази годишнина, но и за да спазим и продължим една традиция, родена в най-трудните години на първата в света социалистическа държава — традиция, родена по инициатива и утвърдена с участието на Вл. И. Ленин.

По решение на бюро на Окръжния комитет на Партията на 21 април в окръга се организира ленински съботник, посветен на 109-та годишнина от рождението на Ленин. Трудовите колективи от промишлените, селскостопанските, строителните, транспортните, търговските и други предприятия и организации ще работят в производството. Стопанските и партийните ръководства и ръководствата на масовите организации трябва да създадат условия и организация за високопроизводителен труд и масово участие в съботника.

Работещите в нематериалното производство ще вложат своя труд в благоустройствени, озеленителни и други мероприятия. Общинските народни съвети трябва да утвърдят обектите, на които ще се работи, за да бъде рационално използван трудът на хилядите участници в съботника. При невъзможност да се осигурят достатъчно подходящи обекти за едновременно участие на всички трудежи се от съветвателна община в ленинския съботник, общинският народен съвет и общинският партийен комитет могат да разрешат на отделни трудови колективи да участвуват в съботника в други дни на седмицата, като в събота работят на работните си места.

Общинските народни съвети трябва да осигурят нормално обслужване през седмицата и в съботния ден в детските градини и ясли, в транспорта и търговските обекти.

Средствата от ленинския съботник се внасят по съответната сметка на общинския народен съвет, като 20 на сто се привличат във фонда на Националния комитет за защита на мира в БНБ — Софийски градски клон, по сметка № 111059. Останалите средства от съботника ще бъдат използвани за подготвяне на чествуването на 1300-годишнината на българската държава.

Три високи отличия за НИМ „Червена звезда“

Вчера в комбината за инвестиционно машиностроене „Червена звезда“ — Дебелец се състоя тържество. За постигнати високи производствени резултати през миналата година и в изпълнението на плана за износа на колектива на предприятието бяха връчени преходните червени знамена на трудовата слава на Министерството на машиностроенето и ЦК на Профсъюза на работниците от машиностроенето, на Комитета за тежко инвестиционно машиностроене и на Окръжния народен съвет, Окръжния съвет на БПС и Окръжния комитет на ДКМС.

Сред присъстващите на тържеството бяха заместник министърът на машиностроенето Йордан Цветанов, първият секретар на общинския партийен комитет във Велико Търново Антон Гугов и други партийни и държавни ръководители от окръга, Велико Търново и Дебелец.

Антон ВЪЛЧЕВ

Сентба на царицата

Расте трудовото напрежение в бригадата за промишлено производство в Драгомирово, която започна сентбата на царицата. С изработеното от инженера Мария Иванов и механиците Васил Янков и Марин Рошелов приспо соблени едновременно със сентбата се внасят и хербариите. Благодарение на добрата организация царицата ще бъде засята в оптимален срок.

Стоян ЕВДОКСИЕВ

Усилни дни

Миналата година зеленчуковата бригада в Горна Липница с ръководител Николай Боянов беше първенец на АНК — Павликени. Сега зеленчукопроизводителите полагат много сили, за да запазят първенството. Засадили са краста вицете и ранното зеле, пикирани са ранните домати. Всички производители се стремят пълноценно да използват работното време.

Радка КАЛИНОВА

Хроника

СРЕЩИ с писателя Николай Хайтов ще се състоят днес в Свищов, в неделя от 19 часа в Клуба на дейците на културата във Велико Търново и в понеделник в Костел и Елена. ЛЕКЦИЯ на тема „Български паметници на Света гора — Атон“ изнесе в четвъртък в Клуба на дейците на културата във Велико Търново доц. Любен Прашков.

Научно-теоретична конференция

На 100-годишнината от Учредителното събрание, което прие и първата българска конституция, бе посветена вчерашната научно-теоретична конференция във Велико Търново, организирана от Съюза на юристите в България, Единния център по науките за държавата и правото при БАН и Окръжния съвет на Съюза на юристите във Велико Търново.

В нейната работа взеха участие Иван Вачков, член на ЦК на БКП и главен

прокурор на НРБ, проф. Димитър Димитров, член на Постоянното присъствие на БЗНС и главен редактор на в. „Земеделско знаме“, Никола Василев кандидат-член на ЦК на БКП и първи секретар на Окръжния комитет на БКП, Маргарита Кемалова, кандидат-член на ЦК на БКП и секретар на Окръжния комитет на БКП, Ефтим Стоименов, зам.-завеждащ от дел „Административен“ на

● На 2 стр.

Съвешание по българистика

Вчера във Великотърновския университет се състоя съвешание на комисията по българистика при Министерството на народната просвета, ръководено от първия заместник-министър Продан Стоянов. В неговата работа участваха представители на Софийския и Пловдивския университети, на Висшия педагогически институт в Шумен, на институтите на БАН и други.

Проф. д-р Димитър Филипов, ректор на Великотърновския универси

тет, информира участниците за българистичната дейност в университета през последните години. Разменени бяха мнения по различни проблеми в развитието на българистиката в съветската и партийните решения и бяха набелязани бъдещите задачи в тази област.

В работата на съвещанието взе участие и секретарят на Окръжния комитет на БКП Маргарита Кемалова.

Георги МАРИНОВ

Светлини в дъжда

Мъжкото време на химиците от Завода за изкуствена коприна при СХК „Свилоса“ — Свищов ● Ден и нощ в борба за високо качество и висока ефективност

Втора смяна на СХК „Свилоса“ започна работа в дъжд — хората бързаха към заводите под пестри чадъри, тук-там запалиха светлини. А поради характера на работата в Завода за изкуствена коприна осветлението не угасна през цялото денонощие...

С Аднен Баадиев вървим към пренамотващия цех. На гъби вече е късна вечер. Младият секционен майстор ни разказва за трудностите, които преодоляват хората от неговата смяна в предния цех, за резултатите от приложението на постановление № 5 и се усмихва, видимо доволен от успешното засаждане на проблемите.

В пренамотващия цех „от криваме“ две Диани — Диана Николова и Диана Дамянова. Момичетата са завършили преди една година Техникума по индустриална химия в Свищов и сега работят като контролорки по качество то в цеха.

— Трудно ли се работи през нощта?

— Ами все някой трябва да работи и по това време — смее се Диана Николова. — Ние сме до десет часа, само шест пъти в месеца цехът работи с нощна смяна...

За осем часа двете момичета са открили 43 наруше

ния на технологичните инструкции — двойно омасляване на нишките, замърсени машини и прочие. Като се има предвид, че в цеха работят около 4 пъти повече машини, процентът на нарушението не е особено висок, но „утрето трябва да се отстранят на всяка цена“.

Трифон Маринов, който за местваше в момента титулярния началник на смяна „Б“, сподели, че около 10 процента от производствените мощности в цеха не са били на товарени по време на смяната. Причини — липса на електровреметра, недостиг на коприна, отсъствие на работници по болест и други уважителни причини.

— До голяма степен това са временни причини — казва Трифон Маринов. — Колкото лективът на смяната работи ударно, през март той регистрира най-високото трудово постижение в цеха за тази година.

Орденоската Иванка Пе

Завърши полетът на кораба „Союз-33“

МОСКВА, 12 АПРИЛ (ТАСС—БТА). Международният екипаж на кораба „Союз-33“ — съветският космонавт Николай Рукавишников и космонавт-изследовател, гражданинът на Народна република България Георги Иванов — се завърна на Земята. Двес и 19 часа и 35 минути московско време спускаемият апарат на космическия кораб „Союз-33“ кацна в определения район от територията на Съветския съюз на 320 километра югоизточно от град Джезказган.

При подготовката за спускането от орбита космонавтите облякоха скафандрите, провериха херметичността на спускаемия апарат, извършиха контрол над основните системи на кораба. След това екипажът ориентира кораба в пространството, а в 18 часа и 47 минути московско време по команда на бордовото програмно-временно устройство беше включена резервната спирачна двигателна система. След приключването на работата на двигателя секциите на кораба се отделиха и спускаемият апарат премина в траектория на спускане.

На определената височина беше пусната в действие парашутната система, непосред-

ствено при Земята задействуваха двигателите за меко кацане, след което спускаемият апарат плавно се приземи.

В нощни условия комплексът за търсене и спасяване осигури бързо откриване на спускаемия апарат и извеждане на космонавтите от района на кацането. Здравословното състояние на Николай Рукавишников и Георги Иванов след приземяването е добро.

ЦЕНТЪР ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПОЛЕТА, 12 април (ТАСС).

В съответствие с програмата за полета на международния екипаж на 11 април в 21 часа и 54 минути московско време започна сближаването на кораба „Союз-33“ с орбиталния комплекс „Салют-6“ — „Союз-32“.

При сближаването възникнаха отклонения от предвидения режим в работата на сближавашо-коригиращата двигателна система на кораба „Союз-33“ и скачването на кораба със станцията „Салют-6“ беше отменено.

Космонавтите Николай Рукавишников и Георги Иванов започнаха подготовка за връщане на Земята.

(БТА)

Ценен принос за възпитанието на младежта

В салона на читалище „Карл Маркс“ в Павликени в четвъртък се състоя окръжна теоретична конференция на тема „Мемоарите на Л. И. Брежнев — ценен принос за възпитанието на младежта“, организирана от Дома на българо-съветската дружба във Велико Търново, Окръжния комитет на ДКМС и Окръжната библиотека „П. Р. Славейков“.

В конференцията взеха участие и секретарят на Окръжния комитет на Партията Христо Станев, председател на Окръжния комитет за българо-съветска дружба проф. д-р. Васил Колески, зам.-главен редактор на сп. „Пламък“.

Пред участниците в конференцията бе прожектиран документален филм за посещението на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Бреж

нев в България през 1973 г. В обзора си върху тритомника на Л. И. Брежнев проф. д-р. Васил Колески обърна внимание върху онези моменти от мемоарите на първия съветски ръководител, които са особено ценни и важни за възпитанието на младото поколение, за изграждането на новата социалистическа личност.

За героизма на съветските хора в труда, за овладяване на целинните земи разказа инж. Кина Гечева, главен енергетик на печатна база в Захарния комбинат в Горна Оряховица и Златка Асенова, преподавател в Техникума по механизация на селското стопанство в Павликени — участнички в тази мирна епопея на съветския народ.

Васил ИЛАРИОНОВ

Тържествено бе отбелязан 11 април

В сряда в салона на Дома на Народната армия във Велико Търново тържествено бе отбелязан Международният ден на бившите ползатворници, концлагеристи и на пострадали от фашизма. На тематичната вечер, организирана по този повод от Окръжния и общинския комитет на БКП, Окръжния комитет и общинския съвет на активните борби против фашизма и капитализма и от Окръжния и общинския комитет на Комсомола, присъстваха пионери, средношколци, представители на работническата младеж и много граждани. Тук бяха и членовете на бюро на Окръжния комитет на Партията начело с първия секретар Николай Василев.

Вечерта започна с тържествена проверка на експедиционните пионерски отряди „П. Цонев“ и „М. Ангелов“ от училище „Вела Пискова“, работещи по десетата димитров

ска експедиция „Нашето отечество — 13-вековна България“. Непосредствен и въздушен бе последният разговор с приятелите на отрядите, активните борби против фашизма и капитализма Русин Русиниов, Пенка Цонева, Ненчо Нейков, Петър Добрев, Стефан Цонев, в който те разказаха пред присъстващите спомени за антифашистката борба.

Артисти от Драматично-музикалния театър „К. Киселиев“ изпълниха програмата.

Изпратени бяха телеграми до ЦК на КПСС и ЦК на БКП, изразяващи възторга от съвместния съветско-български полет в Космоса.

Международният ден на бившите ползатворници, концлагеристи и на пострадали от фашизма бе чествуван тържествено и в Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, Стражица и други селища. (Соб. инф.)

Георги Митков. Колко хора е на работа, с какви суровини се разполага, къде има смущения — всичко това трябва да е ясно още в началото на смяната, за да „върви“ производството без аварии...

В предния цех направиха сметка, че до сутринта ще произведат около 8 000 кулчи (кулба) изкуствена коприна. Шяха да надминат чувствително резултатите на колегите си от смяна „Г“ за де нощицето. Край агрегатите хората бодърствуваха както всеки път. Нощта и студеният дъжд в предния цех не се чувствуват осезателно, тук мъжкото време се измерва с чувството за отговорност и превъзможване на умората от днешните грижи.

Най-добър среден процент годишен на продукцията през първото тримесечие са постигнали Вера и Марин Венкови. Сега в двамата са нощ на смяна — децата са при бабите на село, тяхна грижа през нощта са единадесет предни агрегати...

Часовете отминават бързо и незабелязано. Дежурният по комбинат инж. Атанас Начев казва, че „засега всичко е нормално“, ние се качваме в джипа на Сашо Блажев, а в дъжда светлините на СХК „Свилоса“ заблестяват още по-ярко и силно.

Йордан ВЕЛИКОВ

В Търновград се ковяха новите закони

ИСТОРИЧЕСКАТА СЪДБА НА БЪЛГАРСКАТА БУРЖОАЗНА ДЕМОКРАЦИЯ

Идеята за буржоазната демокрация бе разработена от великите мислители на XVIII век, които създадоха идеологията на младата европейска буржоазия. Ала от идеите и манифестите до тяхната практическа реализация трябваше да изтече цяло столетие, докато се утвърдят капиталистическият строй, класовото господство на буржоазията, буржоазната идеология. При това тази реализация бе възможна само в специфичните условия на западноевропейските страни, при наличието на високо развита икономическа база, при конкретно съотношение на класовите сили.

Редица напредничави политически дейци в България се въздъшеяваха от демократичните идеи на буржоазните мислители от XVIII в. и се мъчеха да ги присаждат в българските условия. Но желаните резултати не се получаваша. Късното развитие на капитализма, обществено-икономическата изостаналост, слабостта на капиталистическата класа — всичко това не способствуваше за един нормален буржоазно-демократичен режим. Българската буржоазна демокрация само по намерения, подбуди и изходни позиции можем да сравняваме с европейския еталон. По своя резултат тя остана докрай своеобразна рожба на външни влияния и домашна изостаналост. Оттук произтичаха както несъвършенствата на опитите за посвояване на българската политика, така и безпомощността на демократичните сили пред екстремистките удари.

След 1878 г. си дадохме сражение две концепции за устройство на възобновената българска държава: консервативно-олигархическата — на тогавашната едра, предимно търговско-лихварска буржоазия и либерално-демократичната — на дребната и средната буржоазия. Надделя втората с приемането на Търновската конституция. Така младата българска държава бе поставена върху демократични основи, а Търновската конституция се превърна в знаме на демократичните сили в страната. В много отношения обаче Търновската конституция остана повече идеал за държавно устройство. След несполучливия опит на първия български монарх княз Александър Батенберг за отмяната ѝ, правителствата, и дворецът избраха курс на официалното ѝ признаване и фактическото несъобразяване с нейните демократични принципи.

След Първата световна война в България назря революционна криза. Един от характерните белези на тази криза бе упадъкът на буржоазния либерализъм, на буржоазната демокрация. Огромни трудови маси от различни страни поеха пътя, очертан от Ленин, за ликвидиране на капиталистическия строй, за социалистическа власт. Най-реакционните кръгове на буржоазията захвърлиха идеите на либерализма и демокрацията и потърсиха във фашизма спасение за своето господство.

В България двете национални катастрофи дълбоко подорвиха създадената след Освобождението система. Провалът на националната кауза представяваше най-крупното поражение за буржоазията като ръководна класа. Тук се криеше една от причините за стремителния ръст на антибуржоазните сили: на революционното марксистко движение, прегърнало идеите на Ленин и лозунгите на Октомври и на земеделското движение с неговата програма за нов тип демокрация, отричащо както буржоазната демокрация, така и пролетарската диктатура.

Военно-фашистският преврат на 19 май 1934 г. туря край на конституционния режим в България. В условията на монархофашистката диктатура Търновската конституция бе лозунгът, около който се обединяваха всички прогресивни, демократични сили на народа. Революционната обстановка в България през годините на Втората световна война наложи Комunistическата партия като авангард на антифашистките сили. Не реставрацията на стария ред, а стремителният радикален преобразователен въздушеяваше най-живата част от народа. Търновската конституция повече не можеше да бъде обединителен център. Буржоазната демокрация нямаше бъдеще в България.

Антифашистското въстание на 9 септември 1944 г. помете из основи фашистката диктатура и установи нова по форма и съдържание народно-демократична власт, която насочи развитието на страната по пътя на социализма.

Проф. Илчо ДИМИТРОВ
доктор на историческите науки

Отклик за събитието в руския печат

Предварителните и редовните заседания на Учредителното събрание привличат вниманието на руския печат. На това значимо събитие са посветени уводни и редакционни статии. Преди да се открие Учредителното събрание, „Московские ведомости“ подчертава, че българското княжество притежавало вече стройна организация от административни, съдебни, учебни и селскостопански служби. Имало и обучена войска в размер до 20 000 души. Цялата тази организация била създадена с помощта на 2000 опитни български администратори и 150 руси. При започване на заседанията вестникът посочва, че разделянето на България не можело да се удържи.

Народните представители, съобщава „С. — Петербургские ведомости“, донесли в Търново горещата любов към отечеството си и благодарността към Русия и руския народ. Едно съобщение на вестника интригува. Говори се, че българският органически устав следвало да се сътвори върху основата на сръбската конституция. Вестникът разказва още, че стремително на сръбските управляващи да съединят България и Сърбия в една държава срещнал решителна опозиция от страна на българите. Тук си струва да се каже, че сръбски войски се опитват насилва да присъединят български земи от Западните покрайнини към сръбското княжество след Освободителната война, което именно възбудило и българската общественост.

Към заседанията на Учредителното събрание проявяват внимание и западните европейски вестници. Те подканяли българите да обхвърли

поглед към Западна Европа и по този начин да покажат, че българският народ бил съзрял за западните конституционни учреждения. Във връзка с тези писания реагира твърде остро и основателно в „Голос“. Тази загриженост според вестника, не била случайна. Какво обаче направили и какво можело да очаква България от тези страни. Те не проявили почти никакви официален интерес към съдбата на българите от избухването на Априлското въстание и дори до жестокото потушаване на Кресненско-Разложкото въстание. Освобождението на страната било преди всичко дело на пролятната руска кръв. Не е много трудно да се обясни, че европейските политични и журналисти целят да възбудят недоверие към Русия.

Има един исторически факт, изтъква „Голос“, а това е Санстефанският мирен договор. При него Русия се стремела да изгради единна и

силна България. Политиците от Запада обаче създават Княжество България до Балкана и Източна Румелия като турска провинция. При тези факти не е трудно да се разграничат приятелите.

Откриването на Учредителното събрание се прещенява от либералния вестник като знаменателен ден за България. „Голос“ обаче и съветва: българската конституция следвало така да се подработи и приеме, че да играе в бъдеще ролята по отношение на поробените българи, каквато изиграва Пиемонт при обединението на Италия. Вестникът пожелава успех на депутатите.

По повод действията на българските депутати относно националното обединение на страната „Голос“ отново се спира на несъстоятелните решения на Берлинския конгрес. Изкуственото разделение на България се признавало вече и от другите дипломати като причина за излишно поддържане на въоръжени сили. Вестникът казва определено на три части. Само княжеството получило независимост, докато Тракия и Македония продължавали да бъдат под турско робство. Източна Румелия, като част от Тракия, била подчинена на Турция.

Вестникът редовно информира читателите за дейността на Учредителното събрание. Печата резюме от доклада на

проф. Дринов за дейността на Временното руско управление, разказва за обсъжданията на проекта за основен закон.

Другият руски либерален вестник „Молва“ също отделил значително място върху страниците си за заседанията на Учредителното събрание. Той се спира и на съобщенията на европейските вестници и агенции относно искането на българите да се отложат заседанията и да не се избира княз, докато не се убедила Европа от безсмисленото разделение на България. „Молва“ заключава, че съединението на страната можело да се извърши и след като се избере български княз. Вестникът отпечатава информация за изведените качества от българите при изграждането на тяхната държава и обсъждането на органическия устав. „Молва“ изтъква, че българите показали необикновени качества на самоуправление. А това им давало основание да очакват добро бъдеще. Европа игнорирала българите, тя дори ги и забравяла, но българите имали свой характер и своя политическа физиономия.

Използуваната кратка историческа информация от руските вестници ни запознава с отликата от дейността на Учредителното събрание не само сред руската, но и сред западноевропейската общественост.

Методи ПЕТРОВ
кандидат на историческите науки

По страниците на вестник „Българин“

На 5 октомври 1877 г., шест месеца след обявяване на Руско-турската освободителна война, в Букурещ излиза първият брой на в. „Българин“. Негови издатели са Хр. Бъчваров и Д. Попов.

„Българин“ е единственият български вестник, излизал по време на Освободителната война. През месец юни 1878 г. печатницата е преместена в Гюргево. С голям интерес вестникът следи първите стъпки на освободеното отечество. На неговите страници подробно е отразено и първото най-голямо събитие в следосвобожденската ни история — Учредителното събрание. Като кореспондент на вестника в старата столица е изпратен Д. Коцов.

Застанал на либерални позиции в. „Българин“ проследява борбите, разгорели се както по време на редовните заседания в стария конак, така и в предварителните и извънредни сбирки в църквата „Св. Никола“.

Много топло вестникът пресъздава празничната атмосфера, ентузиазма и радостното очакване в старата столица. Той се присъединява към народното въздушеяване, свързано с голямото събитие. Дават се съвети за подготвянето на сградата, в която ще се провеждат заседанията и за благословното посрещане на княз Дондуков. По негова заповед всички държавни служители трябвало да бъдат облечени в специални униформи със съответните отличителни знаци на военната служба.

Подробни са сведенията и за откриването на Учредителното събрание. На страниците на вестника е поместена речта на княз Дондуков, произнесена на 10 февруари, по повод на което вестникът пише: „Колкото ние се радваме и благодарим за освобождението, което братският руски народ ни спечели с кръвата си, толкова повече трябва да се радваме и благодарим за свободата, която ние се дава да се наслаждаваме на това освобождение“.

Спорете около въпроса за народната целовкупност и изразено на меморандум до великите сили са дълги и мънчелни. Вестникът пълно и достоверно отразява всички етапи на водените разсъждения. С като този въпрос е свързан и днешен ред Учредителното събрание пристъпва към разглеждане на проекта за конституция.

Един от членовете в проекта устава, предизвикали най-горещи спорове, е този за свободата на печата. Вестникът горещо защитава това право на народа и приниства прикането на предложението за неограничаване от никаква цензура печат. Наред с това той подкрепя предложението на либералите за свобода на сдруженията.

Следил отблизо с неотслабено внимание дейността на Учредителното събрание, вестникът приветства заключителния акт — подписването на конституцията и изказва увереността си, че в нея са положени таква начала, от които ще се родят най-добрите закони.

Светлозара СТАНЕВА
Окръжен исторически музей

Идеята за Държавен съвет

Учредителното събрание било открито тържествено на 22 февруари 1879 г. в Търново от императорския комисар княз Дондуков-Корсаков. В речта си, произнесена по този случай, Дондуков заявил, че предложенията от Русия проект за Органически устав не трябвало да „свързва“ убежденията на депутатите. „С пълна свобода и независимост на отделните мнения и общи прения да се изкаже всеки от вас по съвест и убеждение, като имате пред вид, че във вашите ръце е щастието, благоденствието и бъдещата съдба на отечеството, което е извикано към нов политически живот“.

На народните избраници предстояло да решат каква ще бъде насоката в политическото развитие на освободената българска държава. Една от основните въпроси, по който станали най-оживени и бурни разсъждения, бил по предложението в проекта Държавен съвет. Петнадесетчленната комисионка, която била избрана от събраниято, трябвало да прегледа проекта и да го докладва с мнение на депутатите. В поднесения доклад комисионка предлагала проектираният Държавен съвет да бъде превърнат във втора законодателна камара — Сенат.

Според този доклад, където намерили отражение най-вече възгледите на консервативно настроената част от народните представители, избирателите трябвало да са с навършени 21-годишна възраст, да плащат данък поне 100 гроша годишно или да имат средно или висше образование. За да бъде някой избран за депутат, трябвало освен посочените условия, да е навършил 25 години и при това да е грамотен. За Сената се предвиждало да се състои от 20 (или 25) души, на възраст над 40 години. Десет или петнадесет от тях щели да се назначават от княза пожизнено. От останалите десет —

Комисията иска да ни се дава свободата като комика — малко по малко, защото ни бил слаб стомахът; също като на човек, който дълго време бил под затвор и който не трябва да се пуца изведнаж на видело... Искате народ свободен, а отнемате му свободата; искате правителстват крепко и силно, но отнемате му силата; бонте се от съприкосновение на правителството с народа и турите прегради помежду им. Предлагам да се върнем направо към проекта на устава, защото тази конституция, която ни предлага комисията, е по-долна и от гурската“.

Намесата на Славейков рещила окончателно съдбата на проекта. Самите консерватори били тъй смутени от речта на народния трибун, че не посмели дори да направят някакъв опит за защита на дейността си. Като резултат от оживените дебати докладът бил отхвърлен посредством одобрителните възгласи на либералното мнозинство и се пристъпило към разглеждане на руския проект член по член.

След тази реч депутатите отхвърлили окончателно идеята за втора законодателна камара или държавен съвет. Благодарение на пълното си надмощие в събранияте депутати, привърженици на либералното течение, прокарвали редица най-демократични постановления за времето си: равенство на всички български граждани пред законите, забрана на всякаво деление на съсловия, забрана на всякакви наказания, непредвидени в законите, свобода на печата, задължително и безплатно първоначално образование.

Иван СТОЯНОВ
асистент във Великотърновския университет

Въпреки понесеното поражение консерваторите не се отчаяли и в по-късните заседания продължили да отстояват идеята си за Държавен съвет (или Сенат). На 27 март 1879 г., когато се разглеждала глава XIII от устава — „за народното представителство“, те предложили чл. 78 да се промени и формулира както следва: „Народното представителство на княжеството състои от едно Народно събрание и от Сенат“. Да защитават тази идея от страна на консервативното течение бил натоварен Т. Икономов.

С нова блестяща реч П. Р. Славейков отхвърлил убедително доводите на Т. Икономов. „Искате ли добро управление? — питаше той. — Гледате да бъде машината на това управление колкото е възможно по-проста, по-малко сложна, на която преимуществата, както и недостатъците отведнъж да се видят, да могат да се поправят...“

С нова блестяща реч П. Р. Славейков отхвърлил убедително доводите на Т. Икономов. „Искате ли добро управление? — питаше той. — Гледате да бъде машината на това управление колкото е възможно по-проста, по-малко сложна, на която преимуществата, както и недостатъците отведнъж да се видят, да могат да се поправят...“

Иван СТОЯНОВ
асистент във Великотърновския университет

Научно-теоретична конференция

От 1 стр.

ЦК на БКП, първият секретар на общинския комитет на БКП Антон Гугов, председател на общинския народен съвет Драгич Драгичев и други.

Приветствие от името на Окръжния и общинския комитет на Партията, на Окръжния и общинския народен съвет поднесе другарят Никола Василев.

Бяха прочетени следните доклади: „Характерни черти и социални функции на Търновската конституция“ от проф. Борис Спасов, председател на Централния съвет на Съюза на юристите в България, „Международната обстановка при свикването на Учредителното събрание“ от проф. Владимир Кутиков, „Законодателят и правата на гражданите според Търновската конституция“ от Иван Вачков, „Якобинският клуб“ от проф. Борис Яновски „Местното управление според Търновската конституция“ от проф. Димитър Димитров, „Изработването и приемането на Търновската конституция“ от н. с. Мария Манолова, „За суспендираната и нарушената на Търновската конституция в историята на българската буржоазна държава“ от доп. Фани Милкова. Следобед бяха направени научни съобщения, с което завърши работата на научно-теоретичната конференция.

Христо МЕДНИКАРОВ

на българската държава

ПРОБЛЕМЪТ ЗА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛА

Един от най-важните, но недискутирани от бурните търновски законодателни проблеми, който намерил място в пренатата конституция, е проблемът за въоръжените сили и за военния дълг. Той има интересна предистория.

Отряди от български добри воли вземат участие на страната на Русия по време на войните й с Турция през XVII, XVIII и XIX в. Във войната от 1806—1812 г. дори била създадена Българска земска войска със свой печат и в състав от четири полка.

Идеологът на българското националноосвободително движение Г. С. Раковски разработва план, като мечтае да създаде полк, който трябва да бъде по билото на Стара планина от запад на изток, да се превърне в 500 000-на армия. По време на 1876 г. се организират в широки мащаби въоръжени сили, които особено в Четвърти революционен окръг в редица отношения се изграждат като редовна армия.

В хода на Сръбско-Черногорско-Турската война от 1876 г. се сформира руско-българска бригада, в която участват над 2500 българи. Имало план да се изгради българска дивизия, която да навлезе в българските земи и разгори ново въоръжено въстание.

Въпросът за създаването на български въоръжени сили и за военния дълг в бъдещата българска държава получава и международна санкция. Когато в края на 1876 г. започва да заседава т. н. Цариградска конференция на великите сили, се подготвя „План за организацията на България“, в който има специален раздел, посветен на въоръжените сили.

Член шести на сключения между Русия и Турция предварителен мирен договор на 19. II/3. III. 1878 г. постановява: „България ще бъде автономно, трибутарно княжество с народното християнско правителство и със земска войска“.

Берлинският договор постановява самостоятелното и трибутарно княжество България да има „една народна войска“ (милиция), т. е. редовна армия. Същият договор, който разполага политически българския народ, предвижда особено неблагоприятни условия за въоръжените сили в изкуствено определената автономна в административно отношение „Източна Румелия“. Според договора „вътрешният ред в Източна Румелия ще се

поддържа от една туземна жандармерия, която ще се подпомага от една местна милиция“. Офицерите на милицията обаче ще се назначават от султана.

След приключването на войната руското правителство и командването на армията, редом с изграждането на другите държавни институции, вземат срочни мерки за сформирването на Българска земска войска. В инструкциите на руското външно министерство от 10 и 15. IV. 1878 г. до императорския комисар в България се поставя задачата „без отлагане да се създаде земска българска войска“, като се приеме „въобще необходимата за населението лична военна повинност“.

На 25. IV. 1878 г. височайше са утвърдени и „Временни правила“ за сформирването на Българската земска войска. Правилата предвиждат организацията на войската да бъде „земска“ (милиционна). Но на практика се изгражда редовна армия. В резултат на енергичните мерки на командването на действащата армия и на Съвета на императорския комисар начело с генерал-адютант княз Дондуков-Корсаков е изградена Българска земска войска като се използва за организационно ядро Българското опълчение.

На 8. VII. 1878 г. ген. Дондуков подписва заповед №1 за сформирването и устройството на Българската земска войска и обявява разформироването на шаба на опълчението. Създават се 30 пехотни дружини, 7 арт. батареи, 6 конни сотни, 3 сапъорни роти и едно военно училище — общо 31 400 души. В началото на 1879 г. се вземат мерки за самостоятелно оформление на частите на БЗВ в Източна Румелия като Източнорумелийска милиция с цел да не се допусне намесата в тази дейност на Западните сили.

В края на 1878 г. Съветът на императорския комисар подготвя проект за Органически устав за Българското княжество, обсъден и допълнен съответно и в Петербург. Дял пети на съставения проект урежда и военния проблем. Той възлага военната служба във всеобщо задължение. За промяна на постановките в проекта не се изказва нито българските общественици, до които императорският комисар се допитал за мнение относно предложения проект за „Органически устав“, нито пък държавниците и учените, които в Петербург също об-

съждали подготовения проект. Ето защо в Търновската конституция, която представлява съществено изменен вариант на подготовения проект за Органически устав в демократичен дух, военните параграфи не са покътнати, по тях няма и промени.

Конституцията дава правни основи за изграждането на масова буржоазна армия въз основа на всеобщата задължителност на военната повинност. Новото в сравнение с проекта за Органически устав е, че князът е върховен началник на „всички военни сили“ в княжеството, както в мирно така и във военно време, и че „който постъпва на военна служба дава клетва, че ще да е верен князу“. Параграфът, според който клетва се дава само на княза, а не на отечеството, може да се постави към редицата недостатъци, които общо взето демократичната конституция притежава. По-късно стремейт на българските монарси да се чувствуват не като върховни, а като преки началници на армията имаше отрицателни последици в политическия живот на България.

В същото време следва да се посочи, че Търновската конституция даде правна основа за изграждане на редовна българска войска, която в първите години след Освобождението имаше да играе важна роля. Особено нагледно доказателство за това е отблъсването през ноември 1885 г. на кралимлановите нашествия.

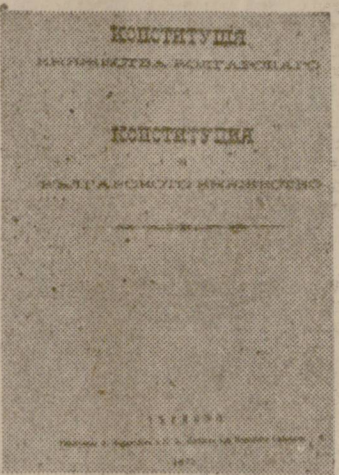
Предимствата на военните параграфи на Търновската конституция пред нарочно по-дробно разработените съответни параграфи на Органически устав на Източна Румелия съставен от Европейска комисия, са очевидни. Именно този устав служеше като юридически параван на западните офицери в Главния шаб на Източнорумелийската милиция да съвзват нейното развитие и усъвършенстване, което я превърна в една „нещастна войска“. Благодарение на руските и българските офицери, както и на служителите в нея български войни, милицията изигра положителна роля в политическия живот и в защитата на границите на Южна България, включително и съединяването й през 1885 г. с Княжество България.

полк. Георги ВЪЛКОВ
кандидат на историческите науки

Кой е отпечатал материалите от събранието

В края на декември 1877 г. или в първите дни на 1878 г. Любен Каравелов пренася от Букурещ във Велико Търново своята печатница, а през януари 1878 г. Киро Тулешков закупува и установява в старата столица и Ботевата печатница.

Поради финансови затруднения Любен Каравелов взема за съдружник Нестор Жейнов от Русе и в някои издания печатницата фигурира като „Типография на Л. Каравелов и Н. К. Жейнов“. Тая първа „типиграфия“ във Велико Търново сключва договор за отпечатването дневниците на заседаващото Учредително събрание като още същата година излизат в един том от 145 страници под заглавие „Народното събрание“. Към него, в същия формат, със самостоятелна пагинация е прибавена и първата българска конституция.

По време на заседанието на Учредителното събрание в града е работела вече и печатницата на Киро Тулешков, която е била стара и бедна на инвентар.

Печатницата на Л. Каравелов през този период е добре комплектована и уредена в техническо отношение. Това дава възможност, въпреки смъртта на Л. Каравелов седмица преди откриването на Учредителното събрание, неговата печатница да бъде започната за нуждите на новото гражданско управление.

Осен дневниците на Учредителното събрание и Конституцията, по време на заседанията на Учредителното събрание в печатницата на Л. Каравелов се печата и обществено-историческият вестник „Българският лев“ на Светослав Миларов, от който излизат седем броя.

На своите страници вестникът отразява работата на Учредителното, а после и на Първото велико народно събрание, като чрез поместените статии на чужди езици от главния редактор изданието осведомява и другите страни за политическия живот в България.

В тази печатница са отпечатани и „Временни правила за избирането на председателите на Първото общинско народно събрание“. „Временни правила по пощата част в България“ и други материали.

След отпечатването на договорените материали и пристигането на българския княз (26 юли 1879 г.) печатницата на Л. Каравелов е пренесена от съдружника му и Наталия Каравелова в Русе.

ст. н. с. Марин КОВАЧЕВ

ДСО „Мототехника и автосервиз“ —

клон Велико Търново

свобода

на своите клиенти, че в магазина си на Беляковско шосе организира

ТЪРГ

на употребявани, върнати по БДС и нови автомобили, който ще се проведе на 21. IV. 1979 год. от 10.30 часа за следните автомобили:

1. МОСКВИЧ	2138	ГА 90—32	4000 лв.
2. МОСКВИЧ	2138	ВТ 75—10	4500 "
3. МОСКВИЧ	2140	АБ 93—26	3990 "
4. МОСКВИЧ	2140	ВТГ 71—33	4845 "
5. МОСКВИЧ	2140	ВТ 07—48	4275 "
6. МОСКВИЧ	2140	ВТГ 33—89	4560 "
7. МОСКВИЧ	2140	Ш 348141	4275 "
8. МОСКВИЧ	2140	ГА 85—48	5130 "
9. МОСКВИЧ	2140	ГА 85—51	4560 "
10. МОСКВИЧ	2138	ВТГ 38—33	4000 "
11. МОСКВИЧ	2138	ВТГ 34—64	4000 "
12. МОСКВИЧ	2138	ГА 82—06	4000 "
13. МОСКВИЧ	2140	Ш 428876	4560 "
14. МОСКВИЧ	2140	Ш 407640	4560 "
15. МОСКВИЧ	408	ВТИ 01—00	2280 "
16. ФИАТ	125 Р	ВТГ 29—10	6960 "
17. ФИАТ	125 Р	ГА 94—05	6525 "
18. ФИАТ	125 Р	ВТГ 30—40	7395 "
19. ФИАТ	125 Р	Ш 766249	6960 "
20. ФИАТ	125 Р	Ш 725321	7395 "
21. ФИАТ	125 Р	Ш 769263	6960 "
22. ЗАЗ	968 А	Ш 664544	2730 "
23. ЗАЗ	968	ВТ 12—78	2730 "
24. ЗАЗ	968	ВТИ 01—16	1365 "
25. ЗАЗ	965 А	ВТИ 00—28	520 "
26. ЗАЗ	966	Ш 177313	1560 "
27. ЗАЗ	966	ВТИ 00—86	780 "
28. ЗАЗ	968	ГБИ 01—08	780 "
29. ЗАЗ	968	ВТГ 26—21	2730 "
30. ЗАЗ	965 А	ВТИ 00—17	520 "
31. ЗАЗ	968	ВТГ 19—41	2730 "
32. ЗАЗ	968	ВТГ 30—18	2730 "
33. ЗАЗ	968	ГА 87—35	3120 "
34. ЗАЗ	968	ГБИ 01—69	2340 "
35. ЗАЗ	968 А	ВТГ 16—95	2925 "
36. ЗАЗ	968 А	ВТГ 13—91	2730 "
37. ЗАЗ	966	ВТИ 00—51	1170 "
38. ЗАЗ	968	ВТГ 19—45	2340 "
39. ЗАЗ	966	ГБИ 00—30	780 "
40. ЗАЗ	966	ВТИ 00—84	1560 "
41. ЗАЗ	966	ВТИ 00—58	1560 "
42. ЗАЗ	968	ТА 78—47	2925 "
43. ЗАЗ	968 А	ВТГ 18—84	2925 "
44. ЗАЗ	968	Ш 660532	2925 "
45. ЗАЗ	968	ВТИ 01—35	1170 "
46. ЗАЗ	968 А	ВТГ 18—84	2730 "
47. ВАРШАВА	223 К	ГБ 83—68	980 "
48. ВАЗ	2101	ВТА 76—12	2745 "
49. ВАЗ	2101	ВТА 77—05	2745 "
50. ВАЗ	2101	ВТА 10—66	3355 "
51. МОСКВИЧ	408	Ш 312654	2048 "
52. ВАЗ	2103	Ш 0841290	6080 "
53. ВАЗ	2101	ГБ 92—46	3660 "
54. ВАЗ	2101	ВТГ 60—93	5280 "
55. ВАЗ	2101	ГА 86—63	5280 "
56. ФИАТ	126 Р	Ш 7216674	3570 "
57. ФИАТ	126 Р	Ш 7215911	3570 "
58. ФИАТ	126 Р	Ш 7216280	3570 "
59. ФИАТ	126 Р	Ш 7217214	3570 "
60. ФИАТ	126 Р	СП 57—77	3825 "
61. ФИАТ	126 Р	Ш 7216592	3570 "
62. ФИАТ	126 Р	ГА 75—66	3825 "
63. ШКОДА	105 Л	ВТГ 68—81	5400 "
64. ШКОДА	120 Л	Ш 1851251	4480 "
65. ВАЗ	2104	ВТА 36—00	2745 "
66. ВАЗ	2101	ВТА 37—40	2745 "
67. ВОЛГА	ГАЗ 24	ВТ 48—60	7820 "

Автомобилите са на разположение за оглед всеки при съвсен ден от 13.30 до 16.30 часа на търговата площадка на в магазина за леки коли на Беляковско шосе. Допускането до оглед ще става на групи от по 10 човека. Клиентите не участвуват на огледа нямат право да участвуват на търга. Участието в търга е лично с право за един автомобил. Депозити ще се събират в деня на търга от 7.30 до 10.30 ч. Талони, които не са попълнени по образа ще се считат за невалидни. Връщането на депозитите започва един час след приключването на търга. Фактурирането на автомобилите от № 1 до № 20 ще се извърши на 23. IV, от № 20 до № 24, IV и от № 40 до № 67 на 25. IV. 79 г. Сумите за спечелените автомобили е желателно да бъдат преведени с чек или акредитива от ДСК.

Справки и запитвания на телефон 2-86-05 — В. Търново.

Дирекция „Народна просвета“ при ОНС — Велико Търново

уведомява

всички кандидат-студенти, че на 15 април 1979 година от 9 часа в СПУ „Кирил и Методий“ — гр. Велико Търново ще се проведе консултация с представители от висшите учебни заведения и ще се дадат разяснения по следните въпроси:
● Основни положения на наредбата за приемане във ВУЗ за учебната 1979/80 година;
● Характеристика на специалностите, по които ще се обучават студентите;
● Методически указания по подготовка на конкурсните изпити.
На 22 април 1979 година такива консултации ще се проведат и във всяко ВУЗ.
За справка на тел. 2-83-74, В. Търново.

Завод за автоматични везни — Лясковец

търси да назначи

- Опаковчици за готовата продукция,
 - Шлосери
 - Стругари
 - Термист
 - Началник отдел НЕИМ
- Заплащане съгласно штата. Справки „Личен състав“ при завода, тел. 20-70, в.тр. 79.

5—4

Комбинат „Булгарплод“ — Велико Търново

търси да назначи

- ШОФЬОРИ на ИФА и ГАЗ-31 — 3
 - ТОВАРО-РАЗТОВАРАЧИ мъже — 5
- Справка на телефон 2-79-70, „Личен състав“.

Участие на лекарите

Участие на българите лекари в национално-освободителните борби, в Сръбско-турската война 1876 г. и Освободителната война 1877—1878 г. дава основание на Временното руско управление да включи в списъка на делегатите за Учредителното събрание и лекари. Като делегати, избрани от окръжните, участвуват девет души. От Търновски окръг е избран д-р Стат Антонов. Е списъка на назначените от руския императорски комисар княз Дондуков-Корсаков са включени д-р Георги Вълкович и д-р Молдов. Те всички вземат активно участие в заседанията на Учредителното събрание. Участвуват и в заседанията, проведени във отсъствието. Първото медицинско неофициално събрание е на 23 февруари 1879 г. тринадесет дни след откриване на Учредителното събрание. На него се разглеждат въпросите по управлението на медицинската част в Княжество България. След обсъждането на „Временните правила“ и нанесените поправки и допълнителни бележки се приемат и утвърждават на официалните заседания. „Временните правила“ имат прогресивен издъчение за развитието на здравеопазването. С тях се поставя началото на организирания обществено здравеопазване. В някои от заседанията лекарите депутати правят предложения, дават своето мнение по въпросите. На 17-то заседание д-р Юранов, предлага нова формулировка за училищата — „Първоначално учение е задължително и безплатно за всички поданици на Българското княжество, но всеки един жител, мал или не деца, да плаща по нещо. По този начин да могат да се учат и сиромасите“. На същото заседание се разглежда от д-р VIII „За свободата на печата“ и чл. 74. Д-р Странски предлага да се даде по-голяма свобода на печата и предлага своя формулировка подписана от десет души, която гласи: „Печатът е свободен, никаква цензура не се допуска също ч. чикакъв залог не

се иска от писателите, издателите и печатарите. Когато е писателят познат и живее в княжеството, издателят, печатарят и раздавачът няма да се преследват“. Руският проект е отхвърлен и се приема формулировката на д-р Странски. При разглеждане на дял IX „за свобода на събранията“ и чл. 76 д-р Молдов добавя към чл. 76: „Българските граждани имат право да съставят дружествата. Това право не подлежи на никакви предварителни разрешения“. На въпроса дали и политическите дружества попадат под категорията на тия д-р Молдов дава на следното обяснение: „аз пак повтарям, че дружествата, които са против интересите на държавата и обществените порядък, се изключват и те ще се преследват по закон“. Събранието приема този член, така както го формулира д-р Молдов. При разглеждане на дял X и чл. 77 относно „право за подаване на прошения“ също д-р Молдов прави предложение да се промени членът и се приеме следната формулировка — „Всякой български поданик има право да подава на обществените власти прошения, подплатени от едно или много лица (колективно). Учреждения, установени по закона, имат право да подават прошения чрез своите представители“. Текстът на д-р Молдов относно чл. 77 се приема. Отношение по въпроса за възвръщането за избиране на народни представители взема д-р Странски. Той предлага за народни представители да се избират лица от 30 години, а не както е в проекта. Това предложение също се приема.

Участие на лекарите в Учредителното събрание полага основите на здравното дело в новата българска държава.

д-р Любка БАКАЛОВА

Тодорка ДРАГАНОВА

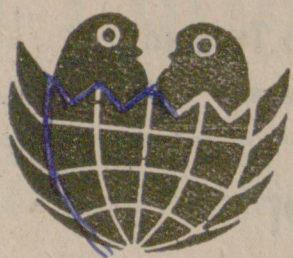

Звънецът, с който е въвеждан ред по време на заседанията на Учредителното събрание

Любопитни факти

● При обсъждането на ал. III от чл. 18 на Органически устав относно изискването княз да се намира постоянно в княжеството и когато отсъства да си назначава заместник станали ожениви разсъждения. Тогава царският народен представител Яков Геров предлага да се опре делът и столицата на княжество то. Шуменият народен представител Тодор Джабаров предлага да стане като прибавка към обсъжданите текст и посочва: „столица на княжеството да бъде София“. Михайловски изказва: „определянето на столицата да се основава на народните инстинкти и моли „който предлага тия да има предвид“. Драган Цанков взема думата, присъединява се към мнението на Джабаров и се обосновава така: „Ний имаме две столицы: Търново — историческа и София — правителствена. За това аз предлагам и за напред София да си оста не резиденция на княза, а в Търново да става коронацията на княза“. Према се с висшегласие. Въпросът е решен.

● Най-много народни представители, спрямо броя на населението, участвуват от гр. Елена — 9 души: Никола Михайловски, Петко

14 - 21 април - Седмица на детската книга и изкуствата за деца и юноши

ЛЮБИМ ПРАЗНИК

Този празник го няма в календара, но той идва всяка пролет с песента на птиците и първите цветя. Празнуват го чавдарчетата и пионери. Те отдават почит на своите верни приятели — книгите, песните, филмите, спектаклите, хубавите рисунки и на техните създатели — писатели, композитори, художници, артисти.

Пионерите и чавдарчетата от окръжната пионерска организация очакват две големи събития — Международната детска асамблея „Знаме на мира“ и 35-годишнината от създаването на ДПО „Септемвриче“. Под знака на тези събития ще премине и Седмичката на детската книга и изкуствата за деца и юноши от 14 до 21 април.

Гости на децата от окръга ще бъдат писателите Цветан Ангелов, Лада Галина, Христина Василева, Георги Данчев, Виктория Генова.

Седмичката ще бъде открита във всички пионерски дружини утре с подходящи тържества, организирани от клубовете „Приятели на изкуствата“. В тържествата ще участвуват пионерски самодейни състави и индивидуални изпълнители — певци, инструменталисти, речитатори. Предвиждат се интересни тематични вечери, читателски конференции, карнавали на героини от книги, драматизации на любими приказки, изложби, срещи с писатели, артисти, художници. В проявите на Седмичката ще участвуват представителните пионерски състави: хор „Вела Пискова“, детско-юношеският фолклорен ансамбъл „Българче“, ансамбълът „Гусларче“, камерният симфоничен оркестър при Окръжния съвет на БПС, вокална група от Свищов, драматичен и куклен състав, политически театър и вокално-инструментален състав към Окръжния пионерски дом.

През Седмичката на детската книга и изкуствата за деца и юноши ще бъдат проведени окръжният литературен конкурс „Детство мое“ и конкурсът за най-добро детско музикално изпълнение и композиране. На 22 април от 14 часа в салона на Окръжния пионерски дом ще се организира тържествен концерт на представителни пионерски състави от окръга.

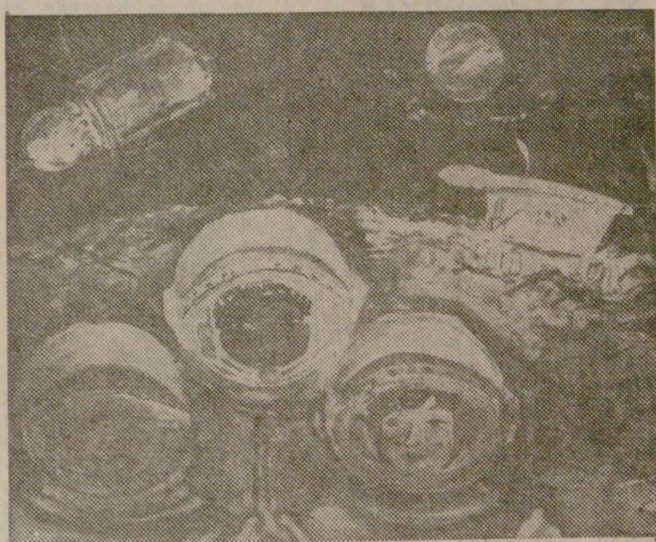
Мария ИВАНОВА
зав. отдел „Художествено възпитание“ при Окръжния пионерски дом

Пролетта пристигна

Хей кикиче бяло,
ти защо си разцъфтяло!
Нали всичко е заспало
под юрганче бяло!

Аз съм разцъфтяло
да ви кажа рано:
— Слънце ми намина,
Пролетта пристигна!

Павлинка ДАФИНОВА
уч. от V-a кл., училище „П. Р. Славейков“ — Велико Търново

Даниела БЛАЖЕВА — 13 г.
Свищов, у-ще „Димитър Благоев“

Петър ЕВТИМОВ — 13 г.
с. Самоводене, у-ще „Христо Смирненски“

Годишни времена

Четири щерки годината има
Пролет, Лято, Есен и Зима.
Те са красиви, весело тичат,
всички ги тачат и ги обичат.

Пролет е с роля синьо-зелена,
с птички, цветя и тревни украсена,
Тихо тя ходи, всичко разбужда,
сълзи, тъга надалече пропъжда.

Лято е вечно засмяна, игрива
и на полето трудолюбива.
Хей, вий дечица, излезте навън!
Лято ви вика в полето със звън.

Есен пристига с палитра в ръка
и боядисва една по една
старата круша, липите подвора,
ябълки сбира за всичките хора.

Зима донася виелицы, сняг,
всичко покрива с бялскав калпак.
Бели пързалки си правят децата
и със смех си огласяят земята.

Четири щерки годината има
Пролет, Лято, Есен и Зима.
Та са красиви, весело тичат,
всички ги тачат и ги обичат.

Таня ПЕНЧЕВА
уч. от VII-a кл., училище „Вела Пискова“ — Велико Търново

Жизнерадостни като децата

„Сладкодумче“ и „Изворче“ в живота на децата от окръга в близкото минало

Издаването през 1933—1944 г. във Велико Търново на Свищовски вестничета „Сладкодумче“ и „Изворче“ представляват съвкупност от статии, стихотворения, разказчета, забавни игри и песни, писани от автори-професионалисти и деца-кореспонденти. Вонички те илюстрират творческите замисли на редакторите — желанието им да възпитат у децата благородни човешки качества още от най-ранна възраст.

Отговорни редактори на вестник „Сладкодумче“ са Александър Земни, учител от с. Мекиш и детският писател Васил Иванов Стоянов, който по това време живее и работи във Велико Търново. А един от главните редактори на издавания в Свищов вестник „Изворче“, който се противопоставя на стремежа на определени среди за отпечатване в него материал, свързани с идеологията на властващия режим, е видният учител-общественик от града Иван Венков Гунев. Вестничката помощ и подкрепа в ония тежки години оказват на детското вестниче „Сладкодумче“ и видни наши просветни дейци, писатели, музиканти и художници като: Атанас Смирнов, Д. Гундов, Васил Иванов Стоянов, Моско Москов, Паулина Станчева, Петър Стылов, Ст. Ц. Даскалов, Калина Малина, Асен Стоянов, Асен Попов и много други.

Социалните картини в произведенията на писателя Васил Иванов Стоянов са силно възпитателно средство, чрез което авторът внушава несъгласие с неправдата в буржоазния свят. На 25 октомври 1933 г. той отпечатва във вестник „Сладкодумче“ своето стихотворение „Ратай“, чрез което кара малките четци да прозрат и почувствуват истината за едно социално несправедливо общество, каквото е буржоазното. В бедността, като социален бич в миналото, е разкрита в отпечатания разказ „Севернякът“ на писателя Петър Стылов, в разказа „Цветопродавачката“, където авторът намира общ език с детето.

Зад добре оформените съхранени издания на „Сладкодумче“ и „Изворче“ се крие мъдра сложност. Те не са

само вестничета за деца. От втория им план струи жизнена правда, разобличителна сила, хуманизъм и наред с това по детски непретенциозна и тънка поезия. И затова когато препрочитате най-хубавото от тях, те ви възвръщат детството на възненения.

В специална рубрика на вестник „Изворче“ са отпечатани много статийки и стихотворения за видни наши просветни и революционни дейци в миналото („Кирил и Методий“, „Васил Левски“, „Раковски“, „Григор С. Пърличев“, „Патриарх Евтимий“, „Неофит Бозвели“, „Алеко Константинов“), които възпитават у децата оптимизъм, правдивост и честност, научават ги да обичат родината и да се прекланят пред делата и творческия гений на истинския човек.

В отпечатаното във вестник „Сладкодумче“ стихотворение „Учителката към своите ученици“ на просветния деец Моско Москов, се подказва за благородното дело на учителя, за радостта на децата от сърдечния прием на своята любима учителка. В много други отпечатани стихотворения и статии се внушава на децата ползата от науката и труда, любов към училището. Малкият литературен герой на стихотворението „Звънчето школкобий“ прави извода: „Наука, труд — чрез тях ще расна аз“.

Особено внимание отделят редакторите на „Сладкодумче“ и „Изворче“ на рубриката „Музикален отдел“. Отпечатват се текстове и се нотират песни. За този отдел във вестник „Сладкодумче“ се грижи Асен Стоянов. Той написва музиката на „Люлчената песен“ от Асен Разцветников, на стихотворението „Пролет“ от Николай Лилиев.

Вестниците „Сладкодумче“ и „Изворче“ се посрещат с голям интерес от децата и учителите не само в Търновска и Свищовска околини, в съседни околии — Ловешка, Севлиево, Горнооряховска, но и в цялата страна.

Тодор ТОДОРОВ
дирекция „Окръжен държавен архив“ — Велико Търново

Съобщение

Централният бригадирски щаб подготвя среща на бригадири, участвали в щаба на бригадата, построила Прохода на републиката — Хаинбоаз през 1946 година. Умоляват се членовете на щаба, четни, отрядни и батальонни командири и ударници от четите, отрядите и батальоните да съобщят имената, адресите и местоработата си в Окръжния бригадирски щаб на телефон 2—18—51 най-късно до 20 април.

Телевизия

СЪБОТА — 14 АПРИЛ

10.00 — „По хълмовете на времето“ — документален филм: 1937 година; 11.00 — Пожелавате да видите!; 13.00 — Информационен дневник; 13.30 — Ст. Л. и 35 от тях; 13.30 — Програма за Ловешки окръг; 14.00 — „Голубой огонек“ — забавна програма; 15.00 — „От събота до събота“ — спортна програма; 16.00 — „Вила“ — съветски игрален филм; 17.25 — Реклами; 17.30 — Новини; 17.40 — „Седмичната дъга“ — предаване за откриването на Седмичката на детската книга; 18.30 — „Каютокомпания“ — публичностно предаване (ТВЦ Варна) 19.00 — Реклами; 19.10 — Галерия ЛНК; „Георги Божков“; 19.30 — „Тракийски песни и свирни“ — концерт народна музика; 19.50 — Лека нощ, деца!; 20.00 — По света и у нас; 20.30 — „По хълмовете на времето“ — документален филм; 1958 година; 21.40 — Студено „Комедия“; „Скакалки“ — Новини; 23.10 — Световно първенство по хокей на лед; 24.00 — „Лека нощ, възрастни!“

ВТОРА ПРОГРАМА

15.00 — ТВ университет „Агрия“ (I предаване); 16.00 — Световно първенство по хокей на лед; 18.00 — Корени: „Ангел Тодоров“; 18.30 — Монголски песни и танци; 19.00 — „Маслинено петно“ и „Цветче — самоцветче“; 19.40 — Човекът до теб; „Писарят“; 20.00 — „Срещи“ — програма на ТВЦ Пловдив; 20.30 — Телевизионен театър: „Нервни времена“ от Р. Михайлов; 21.50 — Новини — БТА; 22.00 — По света и у нас.

ПРЕДВАРИТЕЛНА ПРОГРАМА НЕДЕЛАТА — 15 АПРИЛ

9.00 — ТВ университет „Агрия“ II предаване; 10.00 — „35 от тях“; Детски празник — предаване с участието на деца от гр. Ловеч; 11.00 — Телевизионен театър за юноши: „Владетел на света“ по романа на Ал. Белзев, II част; 12.00 — Каким ви в студио „Вони“; „Планети с логон“; 12.40 — „Неделя срещу“; Знатните декари — предаване за селото; 13.00 — Информационен дневник; 13.30 — „1300 и 35 от тях“ — Програма за Ловешки окръг; 14.30 — Млади естрадни изпълнители: 15.00 — Галерия ЛНК; „Софийска градака художествена галерия“; 15.30 — „1300 и 35 от тях“ — Програма за Ловешки окръг; 17.30 — „Всяка неделя“ — 19.50 — Лека нощ, деца!; 20.00 — Панорама; 20.40 — Новини; 20.50 — Световно първенство по хокей на лед — ЛНК; 21.40 — Предаване от Москва; В паузите: Спортен екран и новини; Накрая: „Лека нощ, възрастни!“

ПРОДАВАМ „Москвич 408 И“ запазен — Минчо Кръстев Филипов, ул. „Христо Смирненски“ №3 — Г. Оряховица.

ПРОДАВАМ „Лада 1600“ спешно, гр. Павликени, тел 36—30 след 19 часа.

ПРОДАВАМ спешно „Фолксваген 1600“ — нов двигател, Габрово 2-63-25, след 18 часа.

ПРОДАВАМ „ЗАЗ 966“, с. Ресен, Великотърновски, Георги Иванов Найденов, тел. 95—21—26 или служебен 95—24—45.

ЗАМЕНЯМ три стаи, хол и кухня във В. Търново за едностаен апартамент. Справки след 20.00 ч. на тел. 2-08-77.

ПРОДАВАМ „Варшава 223“ — запазена, с. Долна Липница — Иван Янакиев Петров — след 17 ч.

ПРОДАВАМ „Вартбург“ до лукс — нов модел, гр. Хасково, ул. „Вършец“ №8. За справка В. Търново, тел. 2—35—94 от 18 до 20 часа.

ПРОДАВАМ „Волга ГАЗ 24“ — спешно, В. Търново, ул. „Чумерна“ №18 — Арабаджиев, след 17 часа.

ПРОДАВАМ спешно „Москвич 408“ 18 000 км, Г. Оряховица, „Марица“ №3 — Пантеви.

ЗАМЕНЯМ вноска апартамент — излязла за венска за кола или нова кола, ул. „Зеленка“ №2, II ет. между 19—20 ч., д-р Жеков.

ПРОДАВАМ „Москвич 408 И“ запазен, В. Търново, ул. „Ст. Димитров“ 3-Б (зад новия супермаркет) — Киловски, тел. 2—90—26 — след 18 ч.

ЗАМЕНЯМ едностаен апартамент във Велико Търново за двустаен или етаж във Велико Търново, тел. 2-46-24.

КУПУВАМ къща с дворно място в Лясковец, Драгичево, Шереметьево, Самоводене, Първомайци, телефон 26—93 гр. Лясковец — Рашков.

ПРОДАВАМ „Москвич 412“, гр. Г. Оряховица, ул. „П. Цикев“ 72 — Стоян Дончев.

ПРОДАВАМ „Фат 125“ в отлично състояние, гр. В. Търново, ул. Ян. Дончев“ 44, тел. 2—91—72.

ПРОДАВАМ „Шкода“ — октанова — запазена. В. Търново, ул. „Д. Иванов“ 70-Б, 4 етаж — Пенчо К. Станчев.

ДЪЛБОКИ КОРЕНИ

Битовият хор при читалището

Близко век е изминал от първото театрално представление в Сухиндол, а ентусиазмът и любовта към сцената са все така възрожденски силни и колективите към читалището продължават да привличат млади и стари. Малко са селищата, които могат да се похвалят с 9 самодейни състави, събрали над 160 души. Самодейците участвуват във всички празници, гостуват в селищата от района. А върхът на тяхната изjava е традиционната зарезанска вечеринка в навечерието на Празника на лозаря, за който всички колективи се готвят дълго и старателно. И салонът всяка година се оказва тесен, за да събере всички, които търсят срещата с тяхното изкуство.

Заслужилният деятел на културата Крум Русев и Неделчо Тинчев са двама от ентусиастите, дали най-много за самодейността в Сухиндол, с която са свързали живота си от 1924 година.

Под ръководството на Крум Русев в Сухиндол са поставени 21 оперети, половина от които с ученици и младежи. Още се помнят „Наталка Полтавка“, „Тайните на харема“, Аршин мал алан“, „Верният приятел“.

Въпреки възрастта си и сега Крум Русев ръководи три състави — духов оркестър от 22 души, народен хор и мъжка вокална група.

Дългогодишният сътрудник на вестник „Борба“ Неделчо Тинчев ръководи женската вокална група към ТПК „Москва“, а за 70-годишнината от основаването на лозаро-винарската кооперация в града написа пиеската „Зазоряване“, посрещна-

та с голям интерес от публиката.

За вниманието, което се отделя на самодейността, за популярността и отношението към нея може да се съди от факта, че сред самодейците на сцената могат да се видят председателят на общинския народен съвет и в. директорът на лозаро-винарския комплекс в Сухиндол. А любовта към самодейното изкуство се предава от

поколение на поколение. В духовия оркестър свирят Иван Пайков и двамата му сина Васил и Петър, Пенчо Винчев участва в духовния оркестър и мъжката вокална група, жена му — в чародияния хор, а дъщерята — в танцовия състав. И тези примери не са единствени.

Наред с масовостта, успешните изяви и многото чагради от различни прегледи, спътници на самодейност

та в Сухиндол, са и проблемите, които се свеждат главно до средства и методична помощ. На участниците в драматичния състав им тежи, че след толкова усилия за подготовката на пиесата на Панчо Панчев „Има ли смисъл да утешаваме мечка“ трябва да се задоволят само с няколко представления, защото нямаше транспорт, за да отидат и до други селища. Ръководителите на читалището и на съставите смятат, че Сухиндол е пренебрегнат, тъй като на молбите им за методична помощ Окръжният съвет за култура се отзовава твърде рядко. И с огорчение сочат примери за това. С основание хората смятат, че в един град, където е кипял богат музикален живот, град, който се възвръща отново и необоимо да има по-добре уредена детска музикална школа, където да се преподава не само акордеон, както е сега.

Очевидно Окръжният съвет за култура може да помогне, за да се развие и обогатяват сплотените традиции на самодейното изкуство в Сухиндол.

Николай ТОМОВ
Снимка В. ДОЛЧИНКОВ